

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELESEN

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán külföldre:
 egész évre . . . . . 10 ft. — kr.
 Félévre . . . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . . . 2 „ „
 Egy hónapra . . . . . 1 „ „
 Egy év szám 4 kv.

A lap szerkesztését illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Főter 1828. sz. K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.
 alatt)

Hirdetési díj:
 Négy hadházas pénteken 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű és többszöri hirdetések négy
 szerinti jutányos áron vétetnek fel. Hely-
 színi minden külön bejegyzéssel 30 kr.

Hirdetést vagy ajánlatot megkapni foglalt
 utolsó napig 50 kr. alatt.

Szűkebb közlemények minden pénteken
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
 alatt)

Közíratok nem adóznak vissza.

Uj. PÁJER JÓZSEF
 Debreczen, főpiacz.

Leszállított árak.

Ref. egyházi presbyterium.

Dobreczen, jan. 29.

Eddig még csakis merev partállású kormányparti egyének és pedig főleg egyéni serte erzett ambíciójuk miatt hangzóztatták azt, hogy a debreczeni presbyteriumból kizárva van a kormány-part s a »magasabb értelmiség zöme.«

Legközelebb azonban a Debreczeni Protestáns Lap 1895. jan. 26-iki számában állítja ezt s iudomosnak tartja azt is, hogy a mostani megalakulás alkalmából gyanúsítson, sertegeessen egyeseket, azt mondván, hogy »pártzenvedély, egyéni hiúság s hatalmi vágy által félrevezetve és elvakítva ma is kérelmetlenek az egyház megszentelt munkatérét alattomos áskálódások, silány poszszvány és kicsinyes kakas-vidalok színterévé akarják lealacsonyítani.«

Szükséges tehát, hogy eme bizonyára tájékozatlan feltevések, vagy állítások elvégre a maguk értékére leszállítsanak s szükségessé feltárni a tiszta képet már csak azért is, hogy a nagy közön-ség ebből azt is megítélhesse, ha vajon a »békés együtt működést« ama párt-szenvedély sat. veszélyeztetni-é, avagy az idézett lap közleményének hangja — s sértő állításai, gyanúsításai.

A presbyteriumnak tagja volt eddig a lelkészek, főgondnok s tanító testületi tagokon kívül:

- 2 országgyűlési képviselő, kiknek egyike kormányparti;
- 11 tanár és pedig jó részben vezérszerepet vivő kormányparti férfiak;
- 1 törvényszéki bíró — kormány-parti;
- 4 városi hivatalnok;
- 9 egyházi hivatalnok;
- 1 főiskolai hivatalnok, ki szintén kormányparti;
- 3 tanító — a testületi képviselőkön kívül;

A „DEBRECZEN” TÁRCSÁJA.

ELLA.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Irta: Gallovich Jenő.

Egy eszes 6-zi nap alkonyán a ke-repesi-uti temetőben járkáltam. Anyugóra ké-szülő nap — a szennyes ide-oda imbolygó piszok köddel küzködve, vérvörös színnel festett be mindent: az apró, színehagyott feke-reszet, a finom, fehér homokkal tele fűt magas kőemléket, a hervadó virágot.

Egy fehér márvány obeliszk előtt, a melyet szürke, vekony, göröcsz inákon felkuszó fonyadt sárga rózsák vettek körül, állottam meg. A kemény rideg kőre, a melyről félig már lekopt az aranyozás, csak egy szó, egy név van írva.

Itt záródott a sír s a kő alá egy meg-tört szív, egy elhervadt ifjuság, nem hagyva a világ kíváncsiságának más jelet, mint egy nevet: Ella.

Beleznay először megállt a kastély öles magasságu fényesre törött ablakánál; unal-mas tekintettel bele meredt a kastély körül elterülő nagy, széles park nézésébe, azután fárdatlan vetette bele magát egy opálszínű plusz karosszékbe és ujjával idegesen, türelmetlenül kezdett dobolni a sárga fémrel bevont asz-talka tetején.

Egy csodálatos véletlenség folytán egy percze egy-dül maradt. Csöndesség volt kö-rülötte, hűvösség és homályosság. Oly jól érezte magát, leket egyszerre tiszta gondolatok lep-ték meg. Lassan elővette ezüst koronás mo-nogrammos tárczáját és reágyujtó egy vastag, orosz szivarkára.

Eszébe jut a tábornoknéval való meg-ismerkedése. — Schwarzenberg hercegnőnél egy estélyen látta őt először leányával. — A tábornokné azonnal megtetszett neki, de leánya, az a nagy, álmátog fekete szemű barna leány,

8 gyönyörű ügyvéd, köztük a kor-mánypártiak, nemzeti pártiak vezérő férfiai;

- 2 orvos;
- 4 kereskedő, illetve gyógyszerész, szintén kormánypartiak;
- 1 építész;
- 1 mérnök;
- 1 biztosító társulati magasabb ran-gu hivatalnok.

Ezeket kívül vannak aztán ipartár-sulati elnökök, a polgári kör elnöke, előkelő földbirtokosok, gazdák s ipar-osok, — vagy is a presbyteriumnak kisebbik fele az, kikről csak egyének-ként lehetne kimutatni, hogy a »magasabb értelmiség zöméhez« tartoznak-e, vagy nem? Ezen egyéni vizsgálódásra azonban — mert ez személyeskedés volna, nem megyünk át, de megemlítjük, hogy Franciaországban, a hol köztársasági elnökké épen most is iparos lett megválasztva a miniszteri székbe, bir-nak magasabb laktörrel arra nézve, hogy az iparosról s birtokos gazdáról ne mondják azt, hogy a magasabb értelmi-ség zöméhez nem tartoznak. És monda-nunk kell még azt, hogy emez egyének birnak szerénységgel nem mondani azt, hogy az ő őseik jelentékeny tényezői valának annak, hogy a debreczeni egy-ház az legyen, ami ma.

Lássuk most — miben nyilvánul a Protestáns Lap szerinti kérelmetlenség? Abban, hogy az egyháznak régi hívei nem épen úgy kívánják megalaki-tani a szakbizottságokat, mint némelyek. Hát ez először is szabad elhatáro-zás s vélemény dologja.

S a míg van ratio abban, hogy az egyház dolgaival ismerős ama régi pres-byterek úgy kívánták alakítani a bizot-ságokat, hogy azokba azok jussanak be, kik tapasztalatuk szerint híven fognak ott működni; addig van ratio abban is, hogy az új emberek iránt némi idegen-

kedéssel vannak egyelőre s ez idegen-kedést bizony-bizony nem enyhíthette az, hogy az új emberek már első megjele-nésük alkalmával tüzzel kezdtek dolgoz-ni s az olajukat, mit a főtisztelendő püspök ur kezükbe adott, ők a tüzre hányták.

Okos mérséklettel többre lehetett volna menni — s úgy tartom, az jobb lett volna egyházunkra is.

Okos mérséklettel ajánlok tehát jövő-re s ajánlom azt különösen a tanári kezek alatt születő Protestáns Lapnak is azzal, miszerint ne feledje, hogy a tanárok közül ama leghűvesebbek, kik szitották a tüzet, csak ama lenézett presbyterium jó szándékából hívtattak be a presbyteriumba a hol pedig törvény szerinti — szigorú értelmezésével a tör-vénynek — ők behívásuk daczára sem jelenhettek volna meg.

Egyháznk békeje, jó hirneve érde-kében kérem a Protestáns Lap tiszteit szerkesztőségét, hogy jelen közleményem-nek — vagy csupán statisztikai részének átvételével corrigálja fenti teves és sértő közleményét.

Nánási.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése jan. 28-án.

Tegnap a közoktatási költségvetés tár-gyalásának negyedik napján, lassan, neheze-sen indult meg a vita.

A képviselők csak kis számban voltak még jelen, mikor S á g h y Gyula, a nap el-ső szónoka, belekezdett beszédébe, pedig már félízenegy óra is elmúlt, mert a napirend előtt L u k á c s László pénzügyminiszter nyuj-totta be a Hozak két hónap időtartamra szó-ló indemnitás javaslatát.

S á g h y Gyula hosszabban foglalko-zott a katolikus autonómiával és egyes köz-oktatási kérdésekkel, a költségvetést pedig nem fogadta el.

K r a m m e r e r Ernő kulturális ba-jaink forrásaira mutatott rá, mire O k o l i c s a n y i László, a függetlenségi és 48-as pártnak ez a képzett ifjú tagja fejtette ki al-

— Gyönyörű a narancsvirágja. Adja nekem a mai nap emlékéül.

Beleznay kesztyűjébe ejtette a virágot.

— Szereti a narancsvirágot?

Intett a fejével. Azután, hogy látta leányát a terembe lépni, közel hajolt az arczához és fajtott, forró indulattal sugta a fülébe, hogy Ella meg ne halja!

Jöjjön ki a korridorra.

Ne-zelenül sürrantak be az elrejtett kis parloir bejárata.

Üres volt a korridor, az üveg fedő szele-gőin beférkőzött a hűvös tiszta levegő. Gyö-nyörű déután volt. A nap hosszú ide-oda imbolygó sugársávokat rajzolt az üvegen. Lenn a parkban az óriási vadgesztenyeket éppen virágjüket hullatták, a levegőben szinte vi-brált az édes, életet adó illat.

Az asszony odadött meztelen vállával a lúke márványfalához. Arczán valami magasz-tos szenvedély lángja lobogott.

Beleznay kitudta olvasni azokból a mely tüzi szemekből a mit a szájának nem volt elmondani.

Egy darabig küzködött és hosszú tekin-tettel bámulta a tábornokné sűrű hajába tü-zött sárga japán korlokot. Kissé reális gon-dolkodásu lelkében nem találta meg azonnal a lágy romantikus hangot, a mely a szerelmi vallomásokhoz szükséges.

Az asszony langba borult arczával, ka-czérán, jelentősen mosolyogva nézett a szenvedélytől csillogó szempárba.

A bejáró alacsony draperiája megmoz-dult. Ella önudatlanul bamulta mostoha any-ját a szerelést férfi karjaiban.

Összerázkódott; felkapta fejét, a vere feszülve irtózatos háborással pezsdült meg ereiben.

Alig tudta visszatartani zokogását. Ide-gesen húzta össze a nehéz szövetet és nesztelenül távozott szobájába. Ott lerogyott a földre és keserves zokogás tört ki megkínzott kebléből.

Erezte, mint semmisülnek meg ábrándjai,

talános figyelem közben állapontját a kul-tuszminiszter programjával szemben. Nagyon behatóan érvelt a népiszkolák államosítása mellett és beszédje után az ellenzék minden részéről üdvözöltek.

S z i l á g y i Dezső elnök — fel egyre járván az idő — szokás sz-rint öt perczre felfüggesztette az ülést. Az öt percz azonban oly hosszúra nyult, hogy éppen egyet ütött a t. Haz órája, mikor Bartók Lajos jegyző Hock János jegyzőársát hívta fel szólásra.

H o c k János összes tudását és egész valóját belevitte beszédébe. Egy helyen argu-mentumainak következménye, másutt a szív-ből jövő szavak meggyőző ereje által ragadta magával az egész haladalt, máró szatirja al-tal pedig, míg egyrészt elvtársait folytonosan jó hangulatban tartotta, addig Wlassics mi-niszteri valóságos extazisba hozta.

A kultuszminiszter folyvást közbeszóltott, mialatt idegesen készítette jegyzeteit.

Mikor pedig Hock azt a kérdést tette fel, hogy a miniszter eljé-e a felekezetenkü-liséget, igen vagy nem, Wlassics Gyula egészen kipirulva jelentette ki:

— Ön után rögtön fel fogok szólani!

Hock pedig sietett befejezni beszédét, pe-dig meglátszott, hogy még sok mondani való-ga volt. Meg is éljenze az egész ellenzék, mi-kor kijelentette, hogy a részletes vitánál még egyszer élni fog szólásjogával, hogy közoktatási nézeteit kifejthesse.

A kultuszminiszter felemelkedett hely-lyéről.

P e r c z e l Béné kétségbeesetten a nyo-mogatta a villamos csengettyűket, de 15—20 kormányparti honatyanál se-hogy sem tudott többet összeharangozni és így még külső hatás dolgában is nagyon szegényes volt Wlassics miniszter felszólalása.

Ámbar mindeuki azt várta, hogy a mi-niszter határozottan fog felelni Hock Jánosnak, W l a s s i c s Gyula mégis a kerülő utat vá-lasztotta és ma sem mondott egyebet, mint programu nyilatkozatában és csak megerősített mindenkit abban a feltevésben, hogy a Bánffy-kabinet a főrendekkel szemben az applikáció terére szándékozik lépni.

A kultuszminiszternek az a kijelentése azonban, hogy a kormány csak oly engedményeket fog tenni, hogy pl. felekezetenkülviek kifejezése helyébe a kilpettek kitétel fog alkalmaztatni, közérültséggel találkozott a bel-ügyminiszter bonyhádi beszéde után.

édes álmai. Romba dőlt élete, tora tűnt boldogsága, összetört reménye, elveszett hite és mint sűrű köd nehezedett lelkére a kétségbe-eses.

Mikor kiserita magát, elzántan, lázas sietséggel, hogy elne szalassza azt a perczet, a mikor elég erős a fegyveresövét a homloka-hoz szoritani, magára zárta az ajtót.

Künn a korridoron pedig ez a't az asszony ismét boldog volt.

Tavaszi éreztet ismét sziveben és csak színes harmatos illattal teli virágokat látott mindenütt.

Megtörtént, a miről annyit álmodott. A dalias, magas, erős ember felajánlotta neki szerelmét.

Gyönyörrel hunyta le szemeit és a keblében uralkodó diadal, mámor hatása alatt meglegedte ten boldogon mosolygott sikerén.

Hirtelen letűnt a nap és szürke homály feküdt meg a tájat.

Szeenyes felhők kavargova vonták be a kek egboltozatot, bágyasztó, álmosító hangula-tot hozva magukkal.

A harmadik.

— Elbeszélés. —

Irta: Sienkiewicz Henrik

Fordította: ifju Mórós Pál.

(Folytatás.)

Mert Kazian még igen sokat kell simita-nom, míg nyárspolgári hajlamairól leszokik s átérzi az igaz művészetet; de hogy szeret, azt reménylem.

Az eljegyzésre Szviatockin kívül senkit sem hívtam meg. De arra mégsem tudtam reá-venni, hogy Szuszlovszkiekat előbb meglato-gassa, mert azt mondta, hogy bár erkölcsileg és anyagilag teljesen elzülött is, azért mégsem sülyed meg olyan mélyen hogy látogatásokra képes legyen. Gonosz historia!

Tehát Szuszlovszkiekat előre elkell ké-

éses kiállítás!
 tanyos arak!
 roszással
 tnak.

